

ГС

11(31)•2017

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

найважливіший елемент країни

ВЕЛИКОГО БАЖАЙТЕ!

КОЖЕН ШЛЯХ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ПЕРШОГО КРОКУ

Кожен шлях починається з першого кроку. І настав час його зробити.

Якщо Ви зараз тримаєте в руках цей журнал і думаєте, чи варто починати реалізовувати якусь свою ідею – починайте негайно! Вважайте, що це той особливий знак, якого Ви чекали.

Досвід успішних громадських ініціатив, про які піде мова в цьому випуску, підтверджує цю тезу. Не потрібно боятись, бо всі великі і

потужні колись були маленькими і думали, чи варто їм рухатись далі. Вони так само переживали, чи вийде в них і чи варто взагалі починати. Вони почали і виграли.

Усі ці ініціативи виникали спонтанно в думках активних громадян, які починали їх реалізовувати. І саме в процесі реалізації вони ставали сильнішими і сильнішими.

Не бійтесь, якщо Вас мало. Американський антрополог Маргарет Мід казала «Ніколи не сумнівайтесь у тому, що маленька група небайдужих людей здатна змінити світ. Бо досі тільки вони це робили».

Коли Ви починаєте діяти, а не лише думати про дію, ініціатива починає зростати сама по собі. Вона надихає Вас робити більше, вона сама по собі залучає нових людей і більше ресурсів.

Завдання людини - прожити цікаве, наповнене творчістю життя. І саме творення чогось нового дає людині радість.

Пам'ятайте: успішною країною роблять не депутати і міністри, успішною країною роблять мільйони громадян, які реалізували свої ідеї, проекти, ініціативи.

Саме ми своїми мільйонами історій успіху маємо наповнити великий простір, який називається Україна.

Читайте! Починайте! Творіть!
Головний редактор
«Громадянського суспільства»
Максим Лациба

АДВОКАЦІЯ

Реанімація реформ,
або додаткові милиці
для держави..... 4

ГРОМАДСЬКІ ІВЕНТИ

Дивовижні:
«Побачити людей,
які працюють заради

змін, і ставати поруч
з ними»..... 7

ІНІЦІАТИВА

Ніколи не зупиняйтесь,
або як «Let's do it,
Ukraine» організовує
мільйони українців на
прибирання країни..... 11

ЗАКОНОДАВСТВО

Електронне
декларування
Шредінгера для
громадських активістів:
поки декларації не
подають – незрозуміло,
у що це вилетіть..... 14

РЕСУРСИ ДЛЯ НУО

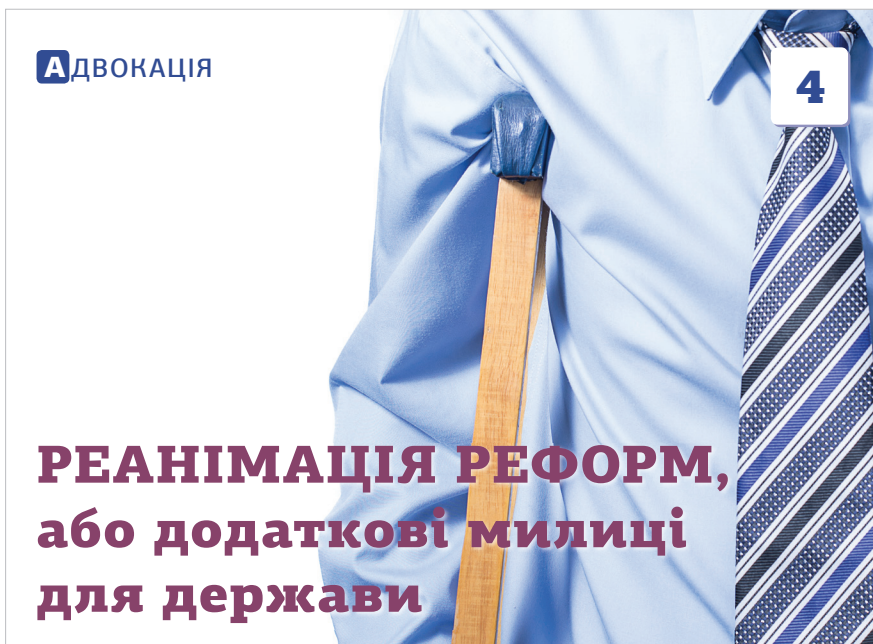
Соціальне
підприємництво.
Як самим заробити
на громадські
ініціативи?..... 16

ПЕРШІ КРОКИ

Громадянське
суспільство змінює
країну зсередини..... 21

ГРОМАДСЬКА ОПІКА

Парк для вільних
людей..... 24

АДВОКАЦІЯ

4

РЕАНІМАЦІЯ РЕФОРМ, або додаткові милиці для держави

Суспільно-політичний альманах «Громадянське суспільство», 11 (31) 2017

USAID | **УКРАЇНА**
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Цей журнал став можливим завдяки підтримці Американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). УНЦПД несе повну відповідальність за зміст, який може не відображати поглядів USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

Головний редактор: Максим Лациба
Випусковий редактор: Олександр Равчев
Адреса редакції: м.Київ, вул Антоновича, 10-А, оф. 3,
тел: (044) 537-07-80, e-mail: ucipr@ucipr.org.ua

Журнал «Громадянське суспільство» видається Українським незалежним центром політичних досліджень в рамках проекту USAID «Громадяни в дії».

Видається на правах рукопису

РЕАНІМАЦІЯ РЕФОРМ, або додаткові милиці для держави

За трохи більше ніж три роки «Реанімаційному Пакету Реформ» вдалося об'єднати представників громадянського суспільства та експертів із різних сфер життя країни. Тепер же вони хочуть поширити цей досвід і на регіони.

Роман Повзик,
журналіст
«Громадянського
суспільства»

Енергію протесту – в енергію реформ

Коли держава не може виконувати певні функції, громадянське суспільство стає для неї своєрідними милиціями, рятуючи ситуацію. Так трапилося з волонтерством щодо допомоги українському фронту, коли Мініборони не могло забезпечити тодішні потреби військових. Таку ж ситуацію спостерігаємо при необхідності системних змін у країні.

«Реанімаційний Пакет Реформ» (РПР) – це об'єднання громадських організацій та експертів, які працюють разом, просуваючи та впроваджуючи реформи. Як говорять самі «РПРівці», вони захотіли перетворити енергію протесту на енергію реформ, і зробити справжні зміни в Україні невідворотними.

На старті у березні 2014 року і презентували сам «Реанімаційний Пакет Реформ» – базу законодавчих ініціатив, які б запустили процес перетворення країни: як законопроекти, що не мали шансів на прийняття при Януковичу, так і нові документи.

РПР працює у різних сферах життя суспільства та держави. Уже з початку роботи платформи з її допомогою ухвалили важливі, а як говорить журналістка Наталія Соколенко, – «революційні» 11 законопроектів щодо боротьби з корупцією, суспільного мовлен-

ня, відновлення довіри до судів, вищої освіти.

За цей час «Реанімаційний Пакет Реформ» має у своєму списку понад 110 запропонованих законопроектів, які підтримав Парламент. З них 72 документи схвалила Верховна Рада нинішнього скликання.

Зараз головний документ для об'єднання – «Дорожня карта реформ» на 2016-2017 роки. Документ має стати планом дій українських Парламенту та Уряду у 23 сферах життя.

Від реанімації до оздоровлення

Відповідаючи на питання, звідки виник РПР, журналістка Наталія Соколенко свого часу писала: «Зі страху повторити долю Помаранчевої революції, коли Ющенко привели до влади і поклали на нього й ініціативу, і відповідальність за реформування країни. Але Ющенко нічого не зробив і змарнував надії народу».

Відліком початку роботи майбутні учасники платформи називають січень 2014-го. У цей час вони почали збирати важливі для майбутнього країни законопроекти. Представники громадянського суспільства взяли на себе відповідальність за зміни ще коли не було зрозуміло, чим закінчиться протистояння на Майдані.

Через 7 місяців, у жовтні 2014 року, РПР уже підписував меморандум про підтримку своєї «Дорожньої карти реформ» з лідерами політичних сил, щоб отримати їхню підтримку у наступному скликанні. Мова йшла про покроковий план впровадження змін у 18 найважливіших на той момент галузях. Кожен крок підкріплювався окремим законопроектом.

Станом на третю річницю роботи РПР, платформа об'єднала 72 організації і понад 300 експертів, які долучилися до написання більше 300 законопроектів. Платформа має 41,5 тисячі підписників у Facebook, що є впливовим інструментом для інформування суспільства, а сайт організації має 15 тисяч відвідувачів щомісяця. В офлайн РПР провів понад 600 заходів різного формату.

Підсумовуючи три роки роботи платформи, нардеп Олексій Рябчин говорить, що прийде час, коли ініціативі потрібно буде змінити назву: «І перейти від постійної «реанімації» до комплексного оздоровлення».

Ключовим було «не боятися»

Згадуючи створення РПР, експерт Українського незалежного центру політичних досліджень Максим Лациба говорить, що на початку не було взагалі ніякого фінансування.

– Це була волонтерська ініціатива, і до цієї ідеї дозріли відразу кілька середовищ. Я це називав «Майданом реформ».

Рятувало те, що майбутні «РПРівці» працювали у сильних громадських організаціях, які мали кошти.

Перші зустрічі проводили в Українському домі, який на той час був у руках протестувальників. Просто давали оголошення, збиралися і спілкувалися. Паралельно розвивали процеси у Громадському секторі Майдану, де активну участь брали Володимир В'ятрович, Ігор Луценко, Ольга Галабала. У Світлани Заліщук та Наталії Соколенко також була ідея якось просувати реформи.

Фактично перша системна зустріч відбулася у лютому 2014 року. Активісти поговорили про сфери реформ, у яких хочуть брати участь, характер роботи:

– Наймасовіші зустрічі відбувалися в Інституті філософії, де нам надали приміщення. Як нам потім зізналися, вони нас досліджували. Їм було зручно, коли всі збираються на їхній території, – розповідає Максим.

Тільки після кількох місяців роботи в ініціативі з'явився власний офіс – вдалося залучити допомогу Європейського фонду підтримки демократії (EED). У червні 2014 року Секретаріат РПР почав отримувати зарплату. Проте в основі все одно лежала волонтерська робота.

Щодо проблем, які виникали у процесі створення платформи, Лациба згадує, що головними була – вигнати Януковича з країни і вистояти у війні. А створити коаліцію – це не проблема.

– Ключовим було «не боятися». Бо дуже серйозна і амбітна мета поставлена. Ми вирішили стимулювати реформу прокуратури, судової системи, міліції-поліції, децентралізації, Кабміну, виборчої системи. Це досить серйозні задачі, які не кожна партія собі ставить. У нас була боязнь: «Чи не занадто амбітно?».

Також виникало питання «коли починати?» і чи варто ще системніше підготуватися до старту роботи. Але вирішили, що або зараз, або ніколи.

Маючи багато лідерів, для РПР на старті дуже важливою була і є комунікація. Потрібно висловлюватися, бути толерантними, чути одне одного і працювати, щоб кожен знайшов себе у цьому русі.

«Об'єднання чудових людей»

Співголова Ради РПР Тарас Шевченко говорить, що «Реанімаційний Пакет Реформ» створювали як швидко відповідь на революційну ситуацію:

– Громадськість запропонувала план першочергових змін. РПР став дуже швидко успішним ще й тому, що спирався на багаторічні напрацювання громадських організацій. Наприклад, у квітні 2014 року в рамках РПР ми дотисли ухвалення закону про суспільне мовлення, але першу його редакцію наша громадська організація написала ще у 2005 році одразу після Помаранчевої революції.

Шевченко зазначає, що ініціатива стала успішною не лише тому, що об'єднала чудових людей:

– Не менш важливим для стійкого розвитку коаліції є здатність домовитися про справедливі та

ефективні правила гри. Правила гри – це модель управління та ухвалення рішень у коаліції. Важливо, що ми створювали власну модель, а не наслідували чийсь досвід.

Чи можливо повторити цей досвід на місцях?

Успіх у Києві мотивував активістів працювати над розвитком таких платформ у регіонах. Одним із тих, хто взявся за цей напрям, став представник Секретаріату РПП Іван Омелян. За його словами, говорити про якісь стійкі результати ще рано, але підбити проміжні підсумки вже можна.

Станом на середину червня завдяки поїздкам і навчанню регіонів утворилося і почало працювати 7 коаліцій: «Вінницьке партнерство реформ», «Харківська Реформаторська Коаліція», «Рада Експертів» (Кропивницький), «Коаліція Реформ Богуславщини», Коаліція ГО «Тернопільський центр реформ»,

Об'єднання громадських організацій «Полтава», «Рада реформ Рівного». Остання вже навіть створила місцеву карту дорожніх реформ. На черзі – робота в Івано-Франківську та Чернівцях.

Щоб отримати такий результат, довелося провести 11 презентацій «Регіональної співпраці» РПП перед 255 активістами та представниками об'єднань.

Іван Омелян говорить, що загалом цей сектор у регіонах дуже різний за активністю та провідними організаціями. Але у той же час і схожий проблемами та викликами, наприклад, в протистояннях із владою:

– Як правило, в обласному центрі є три-п'ять великих НГО (в містах-мільйонниках більше), які мають свої ніші, інституційно сильні, і їм довіряють міжнародні донори. Їх підсилюють, а інколи складають їм конкуренцію молоді громадські об'єднання, які виникли після Революції гідності, і мають зовсім іншу динаміку розвитку. Утім, кожне місто заслуговує, щоб історію його громадського сектору розказали окремо.

Усе це – тільки початок створення у регіонах платформ для ефективного роботи представників громадянського суспільства. Якщо у кожному регіоні буде своє об'єднання активістів, експертів, журналістів – тоді впровадження реформ стане набагато ефективнішим.

Структура РПП

В РПП діє трирівнева горизонтальна структура врядування, що керується колегіальними рішеннями

Збори громадських організацій

вищий орган РПП

до складу входять представники всіх 72-х учасників коаліції

Рада РПП

орган стратегічного управління

до складу входять 12 відомих та впливових особистостей, які обираються зборами ГО

Секретаріат РПП

виконавчий орган

ключові функції: адвокація, комунікація, міжнародні відносини, сприяння роботі груп та ГО

Дивовижні: «ПОБАЧИТИ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ЗАРАДИ ЗМІН, І СТАВАТИ ПОРУЧ З НИМИ»

Свідомим громадянином, а не «тим, хто ні на що не впливає», має відчувати себе кожен з нас – переконані «Дивовижні». Громадська організація творить добрі справи і вірить у те, що кожен з нас – дивовижний! Про секрети незламного оптимізму та нові способи запалити ентузіазм в українцях ми спілкувались з Марією Наседкіною, засновницею ГО «Дивовижні».

Світлана Чернецька,
журналістка
«Громадянського суспільства»

Знайти проект-мрію

Марія Наседкіна з тих українців, які будують суспільство своєї мрії на Батьківщині. Свого часу Марія навчалась та жила у багатьох країнах світу. Отриманий досвід та знання акумулювала, щоб потім використати для реалізації проекту-мрії – тобто проекту, втілення якого стане не обов'язком чи роботою, а справою життя. Залишалась дрібниця – знайти цю ідею.

І тут все склалось, як пазл: Марія виграла стипендію на навчання в Школі соціальних стратегій у Берліні. Школа тривала три місяці й об'єднавала 20 людей з усього світу.

«Нашим завданням було скласти план втілення проекту, який був би потрібний саме нашій країні в її теперішніх реаліях. Мовляв, уявіть, що маєте і час, і всі необхідні ресурси для втілення. І тоді я згадала, що коли ще жила в рідному Запоріжжі, то постійно чула нарікання на те, як все погано в нашій країні, місті, будинку, житті... На запитання «А що ти зробив для змін на краще?» була незмінна відповідь: «А що я? Я – маленька людина! Це повинен вирішувати мер, губернатор, депутат (але зазвичай все мав вирішувати взагалі Президент!)».

І, водночас, я бачила інших людей, які, незважаючи ні на що, створювали бізнес, реалізовували проекти, зрештою, просто діяли – і їм вдавалось. І зрозуміла, що хочу таких людей посилювати і показати нашому суспільству, що вони не дивні, а дивовижні!», – розповідає Марія Наседкіна.

Дівчина каже: усвідомила, що ця ініціатива і є її проектом-мрією, на втілення якого хочеться витратити час і зусилля.

«Це круто – але давай без мене!..»

Наступним кроком став пошук однодумців і формування команди. Оскільки Марія протягом тривалого часу була за кордоном, то особистих контактів мала небагато, грошей на втілення ініціативи не було взагалі. Залишались ідея та ентузіазм.

На допомогу прийшли соцмережі – там Марія написала пост із коротким описом свого задуму («Показати людям, що можна не жалітись, а почати зміни з себе!») і що шукає людину в команду. Місяць щоденних зустрічей приніс багато розчарування.

«Це було ще до Революції гідно-

сті, і скепсису я побачила немало. Реакції були різними. Дехто дивувався: мовляв, приїхала з Швейцарії, щоб мити чужі під'їзди? Хоча я намагалась пояснити, що справа не в митті під'їздів чи фарбуванні лавок, а у формуванні свідомого громадянства власним прикладом. Багато хто говорив, що нашому суспільству це не потрібно і ця ініціатива приречена на невдачу. Були й ті, хто підтримав на словах: «Це крута ідея, бажаю тобі успіхів. Однак давай без мене, у мене інші плани». І нарешті я зустріла Ярославу, яка є співзасновницею «Дивовижних» і працює в команді досі. Як зараз пам'ятаю, коли вона сказала: «Ти, звісно, дивна, але мені це цікаво, тож давай спробуємо!», – пригадує Марія Наседкіна.

Формування команди Дивовижних тривало близько двох років. За цей час сформувався «кістяк» – 5 людей, які зараз становлять основу «дивовижної» команди. Їх об'єднала лише ідея, оскільки на перших порах не було створено громадської організації.

«Був перший порив зібрати документи, зареєструвати ГО, податись на фінансування, мати офіс і бухгалтера – все, як в усіх. Однак добрі люди порадили не поспішати, спробувати щось зробити і перевірити, чи вдасться, чи це цікаво для нас у довгостроковій перспективі», – каже Марія.

«Не бачимо можливостей, бо не стукаємо в двері!»

Найпершою акцією молоді команди було прибирання Святошинського лісу. Після оголошення в мережі до активістів приєдналось ще 8 людей – що для першої спроби зовсім непоганий показник. Наступними акціями стали такі собі «сусідські суботники»: фарбування лавок та дверей, побілка стін, благоустрій двору, до чого намагались залучити мешканців двору, а не просто зробити це самим.

«Водночас приємною була реакція комунальників. Вони дуже здрадили, що ми хочемо допомогти у прибиранні, оскільки просто фізично

не встигали дати підконтрольній території лад. Дали нам мішки для сміття, рукавички і вантажівку, яка вивозила зібране сміття. Досвід спілкування з ними утвердив мене ще раз у думці, що ми часто не бачимо можливостей, бо просто не стукаємо в двері!», – усміхається Марія.

У цьому вона переконалась ще не раз, коли зверталась за фінансовою, матеріальною, організаційною підтримкою до державних структур та бізнесу. Готовими допомогти, природно, були не всі, але завжди знаходились ті, хто казав: «Авжеж, допоможе!».

Були і невдачі. Заборона акцій, незацікавленість бізнесу, опір влади і, найсумніше, – цинічна байдужість людей. Спротив від останніх був найсильнішим: «навіщо ви дублюєте функції комунальних служб», «все одно всього не зробите», «зайва робота» тощо.

«Однак ми пояснювали: «Наша місія – не ремонт лавок, а ремонт людської свідомості». Ми хочемо позитивним прикладом формувати соціальну відповідальність кожно-

го. Адже привітатись з сусідом чи створити маленьку позитивну ініціативу – так просто. Це один аспект. Можна поставити коробочки для батарейок в під'їзді, наклеїти наліпки на свою поштову скриньку з символом речі, яку можеш позичити сусідам на годинку (електродрилю, драбини, інструментів якихось). Тоді в такому домі приємно жити – де сусіди доброзичливі і готові допомогти. Інший аспект, який хочемо актуалізувати: коли ти платиш податки, то маєш право отримувати за це послуги. Якщо ти їх не отримуєш – зрозумій, чому так стається, контролюй, вимагай. Щоб був лад, треба рухати зміни «згори» і «знизу». Люди мають включатись у процес!», – говорить про ті перші спроби та перші труднощі в сприйнятті Марія Наседкіна.

Однак «Дивовижні» не зважали на негатив і надихалися маленькими перемогами. Протягом майже двох років ініціатива існувала на волонтерських засадах. Без фінансування команда з п'яťох людей організувала більше 30 сус-

пільно-корисних заходів в Києві, запустила декілька інформаційних проєктів, серед яких «Добросусідство» і «Дивовижні вихідні», та залучила близько 500 волонтерів до позитивних змін.

«Пригадую, як фарбували у яскраві кольори двері одного під'їзду. Кілька днів поспіль тривала робота, і за нами мовчки спостерігала одна бабуся. Мені ще було дуже цікаво, що вона про це все думає. І одного дня ця жінка підійшла до мене, дала 5 гривень, потиснула руку і сказала: «Дякую за те, що робите! У часи СРСР такі кольори були заборонені, а ви своєю ініціативою робите наш побут яскравішим!». Для мене її слова були величезним джерелом наснаги!», – каже про мотивацію Марія.

«Суперменом може бути кожен»

У 2016 році команда «Дивовижних» отримала свою першу фінансову підтримку від донорів. Це дало змогу запустити інший напрямок діяльності, який зараз у них в пріо-

ритеті – виховання лідерів. «Дивовижні» почали працювати в інших містах України – Запоріжжі, Бердянську, Маріуполі, Северодонецьку. Першим форматом роботи стали фестивалі, «тусівки», що проводились у легкому і цікавому форматі.

«Ми хотіли водночас і презентувати діяльність місцевих громадських організацій, і навчати всіляких цікавих і корисних речей, і залучити до колективної справи пересічних громадян – нехай і ситуативно, на один день чи годинку, але відчутти, що заради чогось можна об'єднатись, докласти і власних зусиль. От, до прикладу, в Запоріжжі ми провели фестиваль під слоганом «Супергероєм може бути кожен...». Тут Супермен разом з перехожими фарбував міський паркан, а Бетмен розповідав про те, як працює міська рада. Діяли воркшопи з вільним режимом відвідування, де було все – від гончарства до медіаграмотності. Такий формат допомагав легше взаємодіяти з широкою цільовою аудиторією і давав змогу пересічним мешканцям зро-

зуміти, як вони можуть включитись у зміни, як рухати зміни!», – каже Марія Наседкіна.

Другий формат – «соціальний колайдер». Це навчальна програма, яка допомагає посилити місцевих лідерів, навчити їх тому, як краще взаємодіяти і реалізовувати соціальні ініціативи. «Соціальний колайдер» у кожному місті триває 3 місяці.

«Тут є відкриті лекції, куди можуть прийти бажаючі. Є закриті воркшопи, куди запрошуємо лише відібраних кандидатів. Такот, після кількох лекцій учасники формують команду і мають реалізувати «диводвиж» – будь-яку ініціативу, єдиною вимогою до якої є соціальна користь. Поділити зону відповідальності, взяти дозволи, залучити ЗМІ – клопотів у них багато, і проблем також. Спостерігаємо, консультиємо, допомагаємо. Після реалізації розбираємо події в деталях, читаємо ще кілька тематичних лекцій – і знову

ні – одразу ж це і перевірять», – деталізує Марія.

Після «колайдерів» «Дивовижні» вигадують цікаву «фішку» для мотивації учасників. Першого разу вони влаштували хакатон соціальних ідей, де за результатами голосування журі і місцевих жителів

кі зміни, які разом створюють підґрунтя для великого прогресу. Їхнє перше відео «Включайся» має охоплення лише у Фейсбуці – півтора мільйона людей.

«Бачити зраду – дуже просто»

Сьогодні команда ГО «Дивовижні» реалізує проекти в семи містах України: Києві, Житомирі, Запоріжжі, Бердянську, Дніпрі, Маріуполі, Северодонецьку. На черзі – Луцьк, Херсон, Суми.

Однак і на цьому зупиняться у своєму пошуку потенціалу дивовижних людей України Марія Наседкіна і її команда не збираються.

«Я оптимістка і дуже люблю людей і цю країну. Хочу жити гідно, але не живу в рожевих окулярах. Я щодня бачу дуже багато зневіри. Однак треба просто відкрити очі і побачити людей, які працюють заради змін і ставати поруч з ними. Бачити зраду дуже просто, бачити перемоги важче, але можливо. Зневіра буває і в мене, але надихає моя команда, люди, яких зустрічаю. Ми робимо багато помилок. І наша сила в тому, що ми не здаємось. Просто змінюємо курс, коли розуміємо, що помилились», – каже Марія.

Мабуть, це той універсальний рецепт успіху, який спрацює для кожного з нас.

акція. Цього разу навчального характеру: семінар, лекція, тренінг. Даємо і мінімальні кошти на реалізацію, але лише після процесу подачі заявки на фінансування, розписаного бюджету тощо. Тобто проводимо активістів всім шляхом труднощів, проблем і помилок. Якщо це їхнє – то далі справи в них підуть добре, якщо

найкращі проекти отримали мікрофінансування від «Дивовижних» на реалізацію їхніх проектів. Другого – організували тур по столичних ГО та відвідали донорів. Мета проста – не святі горщики ліплять, і великі зміни здійснюють такі ж люди, як і кожен з нас.

Крім цього «Дивовижні» створюють соціальні відео про малень-

НІКОЛИ НЕ ЗУПИНЯТИСЬ, або як «Let's do it, Ukraine» організовує мільйони українців на прибирання країни

Понад один мільйон українців у 238 містах і селах вийшли на генеральне прибирання з роздільним збором відходів 29 квітня цього року. За один день було зібрано і переправлено на переробку тисячі тонн сміття.

Наталія Міняйло,
журналістка
«Громадянського
суспільства»

У різні роки у прибиранні брали участь дружина Президента Марина Порошенко, міністри, зірки, лідери думок та активні громадяни. Організатором прибирання став громадський рух «Let's do it, Ukraine», який 7 років тому започаткували громадські активісти. Щоб дізнатись, як навколо ідеї прибирання вдалось об'єднати таку кількість українців, «Громадянське суспільство» зустрілось із президентом громадської організації «Всеукраїнський молодіжний рух «ЛЕЦ ДУ ІТ УКРЕЙН» («Let's do it, Ukraine») Юлією Мархель.

Розпочинати треба з себе

«Власний досвід показує, що спочатку було складно. Треба було розділяти різні відходи, знадобилось 6 місяців для того, щоб звикнути та привчити всю родину до сортування. Але зараз я не розумію, як раніше ми скидали все сміття в одну купу. Сміття – це ж фактично золото під нашими ногами. Щодня українці викидають на сміттєзвалища мільйони гривень: відвідавши пункти приймання вторинної сировини та сортуючи відходи, можна фактично щоденно поповнювати сімейний бюджет живими грошима»

В організацію «Let's do it, Ukraine» вона прийшла 5 років тому. До цього Юлія вже мала 12-річний досвід

громадської діяльності. Координувала Всеукраїнську студентську раду в області, Спілку ініціативної молоді, ВБФ «Серце до серця», стала співініціатором Школи громадських проектів та була директором регіонального розвитку у Skills Academy.

«У 2012 році в метро я познайомилась із координатором акції «Зробимо Україну чистою» Романом Британчуком. Ми розговорились, тоді він запропонував мені приєднатись до організації всеукраїнського проекту. У перший рік діяльності я стала заступником координатора акції та активно почала опановувати нову для мене тему – ЕКО. А вже за два роки я очолила громадську організацію «Let's do it, Ukraine» та стала офіційним представником в Україні міжнародного руху «Let's Do It! World», презентувавши нашу країну на міжнародній конференції в м. Рига (Латвія). Так «Let's do it, Ukraine» стала членом світової організації «Let's Do It! World». Рух за чистоту «Let's Do it» почався в 2008 році в Естонії. Тоді на вулиці міста вийшло 50 тисяч людей. Це 4% з 1,3 млн населення країни».

На сьогодні рух «Let's Do It! World» об'єднує майже 17 мільйонів волонтерів у 113 країнах світу. Естонці не лише прибирали й більше не смітили, а й цю кампанію висвітлювали в медіа як позитивний досвід цілої країни. На сьогодні Ес-

тонія має суттєвий прогрес у сфері поводження з відходами. Їм вдалось не лише прибрати країну, а й створити систему правильного поводження з відходами, сортування, переробки, штрафів та контролю.

Що нас не вбиває, робить нас сильнішими

«Найбільшою силою, але водночас і слабкістю нашої організації є її демократія та швидкий ріст. З одного боку, завдяки цьому нам вдалось долучити до акції прибирання понад мільйон українців, організувати щорічні всеукраїнські екологічні активності, проводити масову екопросвіту населення, локально впливати на поводження з відходами; з іншого боку, ми не можемо точно порахувати кількість активістів «Let's do it, Ukraine». Наприклад, минулого року дізналась, що маємо наш осередок у Краматорську на Донеччині. Сталось це випадково, коли приїхала туди читати тренінг. Тому нині думаю про нову структуру для «Let's do it, Ukraine».

На думку Юлії, у цьому допоможе команда стажерів, які будуть працювати за різними напрямками під керівництвом досвідчених менторів.

«Це чудова можливість для студентів не лише постажуватись, а й здобути досвід організаційної роботи чи в комунікаціях. До стажувань також плануємо залучити професіоналів, яким не буде шкода хоча б годинки свого часу раз на тиждень для консультацій. Усіх стажерів плануємо розділити на кілька напрямків діяльності. Проект буде презентовано вже у вересні 2017 року, тож стежте за новинами на сайті www.ldu.com.ua».

Важливим завданням для «Let's do it, Ukraine» є пошук ресурсів та фінансування.

«У 2015 році у нас на рахунок організації було 120 тисяч гривень, але об'єднавши громаду, запросивши корпоративних учасників, заручившись підтримкою міністерств та відомств, дружніх громадських організацій, селебриті нам вдалось вивести на вулиці понад 500 тисяч людей для очищення зелених зон. Як нам це вдалось? Команда сформувала список бізнес-установ, які проявляли соціальну активність, та почала офіційно запрошувати активізуватись разом з нами. Компанії почали брати участь у наших проектах. Багато компаній спочатку казали, що ресурсів та коштів

для зовнішніх проектів немає, але нас це не зупинило, ми запрошували корпоративних учасників і для початку просили забезпечувати своїх працівників необхідним, потім були охочі допомогти і сусіднім локаціям. Тут компанії радо пішли назустріч – хтось дав стільці, хтось столи, хтось привіз сміттєві пакети, в які ми збирали знайдене», – згадує Юлія.

Завдяки такому підходу до акції «Зробимо Україну чистою разом!» долучились компанії: «Біосфера», «PepsiCo», «Ін Тайм», «Епіцентр», «ОККО», Перший Національний канал України, телеканал «112 Україна» та понад 300 компаній та організацій, які долучили своїх робітників до ЕКО-активності. Організацію також підтримали: Міністерство молоді та спорту України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, обласні адміністрації та місцеві муніципалітети.

«Це яскраво показує різницю між нами та іншими європейцями. Нас не зупиняє відсутність грошей, кри-

за, погода та інше. Мої колеги в Європі працюють за іншим принципом. Вони пишуть проект на грант, щоб отримати кошти. Але коли їм не вдається виграти цей грант, то вони не шукають інших шляхів. Немає грошей – немає роботи. У нас же не так. Хоча, звісно, було б чудово мати багато грошей і найняти професіоналів на ставку, але силами волонтерів ми робимо нашу країну кращою», – каже Юлія Мархель.

З 2015 року активісти «Let's do it, Ukraine» почали реєструвати національні рекорди: «найбільша кількість учасників прибирання на одній локації», «найбільша площа одночасного прибирання», «найбільший мішок для сміття» – 119 метрів кубічних, який наповнили вторинною сировиною та відправили на переробку.

У жовтні 2016 року за ініціативи «Let's do it, Ukraine» у Николаєві відбувся марафон роздільного збору сміття – перші п'ять загальноосвітніх шкіл в місті повністю перейшли на роздільний збір відходів.

«Марафон роздільного збору відходів охопив 67 шкіл та понад 13 000 учасників. Як результат – 98 % загальноосвітніх навчальних закладів готові робити суттєві кроки для сортування відходів. Усього за листопад школярі зібрали 1,5 тонни пластику та майже 18 тонн макулатури. Для участі у марафоні від кожної школи мали

zareєструватись 1 вчитель і два учні. Для них ми у жовтні минулого року проводили тренінги. У планах організації – перенесення досвіду миколаївського марафону на всю Україну» – каже президентка «Let's do it, Ukraine»

Що далі?

«Міжнародна спільнота ініціювала наймасштабніше одночасне прибирання планети Земля 15 вересня 2018 року, і Україна теж буде активною. Об'єднують понад 150 країн учасниць та 350 млн людей. Кожен може змінити хід історії, змінивши напрямок руху від звалища сміття до чистої планети. В Україні неофіційно понад 30 тисяч несанкціонованих звалищ, і їхня кількість постійно збільшу-

ється. Це при тому, що Україна підписала асоціацію з ЄС, і звалищ має лишитись всього 150. Вся Україна чекає впровадження національної системи поводження з відходами, а також змін до законодавства»

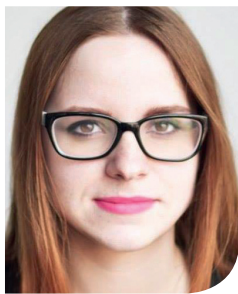
За словами Юлії Мархель, до 2020 року організація планує сформувати національну культуру чистоти, правильного поводження з відходами та дбайливого ставлення до довкілля, об'єднавши громаду, владу, бізнес, ЗМІ. Для цього проводять роботу з депутатами, міністрами, корпоративно соціально відповідальними компаніями, громадою, однак усі ці зусилля не матимуть жодного значення, якщо люди самі не захочуть жити в чистоті.

«Держава може прийняти програму або закон, але чистота довкілля залежить від кожного з нас. Якби кожен українець розумів важливість сортування сміття та подальшої переробки, то проблеми з львівським сміттям просто не виникло б. Адже кожен львів'янин може допомогти своєму місту, не чекаючи, доки політики домовляться. Для цього достатньо взяти пакет, вдягнути рукавички і розібрати купу сміття біля свого дому, вже зараз почати сортування вдома та здавати вторинну сировину в пункти приймання», – наголошує голова «Let's do it, Ukraine» Юлія Мархель.

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ ШРЕДІНГЕРА ДЛЯ ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ: поки декларації не подають – незрозуміло, у що це вилетіться

Наприкінці березня 2017 року, з подачі народної депутатки Тетяни Чорновол, Парламент зобов'язав подавати електронні декларації членів громадських організацій, журналістів та фізичних осіб, що займаються антикорупційною діяльністю. Дані про своє майно та доходи вони повинні оприлюднювати на одному рівні з державними службовцями.

**Катерина
Кролевська,**
журналістка
«Громадянського
суспільства»

Українські та міжнародні організації стурбовані: зміни безпосередньо впливають на життєдіяльність НУО, що отримують допомогу з іноземних джерел на антикорупційні заходи.

Я громадський активіст. Тепер мені треба подавати декларацію?

Поняття «громадського активіста» дуже широке. У змінах до Закону «Про електронні декларації» є доволі чіткий перелік людей, яких воно стосується.

Члени громадських рад та рад громадського контролю повинні подавати декларації, лише якщо ці ради створені при органах виконавчої влади і беруть участь у вирішенні кадрових питань чи працюють з антикорупційними програмами. Наприклад, оцінюють кандидатів, що претендують зайняти посади у відповідному державному органі, або надсилають делегатів у конкурсні комісії, розглядають питання про дисциплінарні покарання співробітників. При цьому члени громадських рад є суб'єктами декларування незалежно від того, чи вони особисто виконують ці функції. Критерій – входження до дорадчого органу.

Друга категорія «декларантів» – фізичні особи, що отримують кош-

ти і майно в рамках антикорупційних програм. Сюди входять благодійні внески, пожертвування, гранти, безповоротна фінансова допомога. Учасники семінарів теж є суб'єктами декларування, якщо отримують презентаційні матеріали, канцелярське приладдя. При цьому не важливо від кого – громадської організації чи підрядника. Спікери на тренінгах, консультанти з питань протидії корупції, аналітики і співробітники логістичної фірми – також суб'єкти декларування. Перелік можна продовжувати.

Також декларації повинні подавати керівники громадських організацій. Це поширюється і на усіх членів вищих органів управління, наприклад, голову, виконавчого директора організації, правління, дирекції, ради тощо. Наглядова рада не підпадає під цей критерій, хіба що в статуті на неї покладені керівні функції. Водночас не важливо, чи оплачувані ці посади.

Важливо пам'ятати, що за поточний рік декларувати повинні лише ті люди, які займаються антикорупційною діяльністю у 2017-2018 роках. Тобто, якщо діяльність припинилася у 2016, на вас це не розповсюджується. При цьому саму

декларацію треба буде подати аж у 2018 році. Однак змінений закон не визначає, як довго людина залишається суб'єктом декларування.

То мені треба просто подати декларацію – і все?

На жаль, це не все. Є ряд незрозумілих моментів. Наприклад, потрібно повідомляти НАЗК про дохід і придбання майна на суму 50 прожиткових мінімумів. Цього року це 80 тисяч гривень. Важко сказати, для чого ця норма вказана для громадських активістів.

НАЗК також повинне моніторити спосіб життя декларантів, хоча порядок такого моніторингу досі не встановлений. Дивує також вимога повідомляти НАЗК про відкриття рахунку в іноземному банку.

А якщо я не встигну чи не захочу про це розповідати?

Зміни до Закону «Про електронне декларування» містять ще й міри покарання за його порушення.

За невчасне подання декларації без поважних причин зловмиснику загрожує штраф до 1700 грн. За невчасне повідомлення про рахунок в іноземному банку – до 3400 грн. Така ж сума загрожує і тоді, якщо ви запізно розповісте про покращення майнового стану, приймете завеликий подарунок чи вас помітять у конфлікті інтересів.

Якщо у декларації недостовірні дані, то штраф за це коливатиметься від 17 000 до 51 000 грн. Або декларанта можуть покарати 240 годинами громадських робіт чи позбавленням волі до двох років. За неподання декларації загрожує максимальне покарання у такому ж розмірі.

Це нормальна ситуація у цивілізованому світі?

У США, Латвії, Португалії, Румунії та деяких інших країнах звільнені від податків неурядові організації, політичні організації та усі благодійні фонди також подають декларації. Однак, на відміну від України, це не стосується фізичних осіб – відповідальність за декларування несе лише організація. І обсяги деклару-

вання значно менші: потрібно вказувати лише зарплатню, виплачену з бюджету НУО, і не всіх співробітників, і найчастіше – лише вище 100-150 тисяч доларів на рік. На практиці у США звітують лише про кількох людей з організації, бо для їхніх НУО це доволі високі зарплатні. У Румунії звітують лише про фінанси організації. У Латвії, крім цього, вказують ще й середню і загальну річну зарплатню працівників.

Законодавці апелюють до іноземного досвіду, але навіть цілі, для яких внесли зміни до законодавства, відрізняються. У США та ЄС декларування фінансів НУО робиться, щоб платники податків бачили, куди іде звільнений від оподаткування дохід НУО, як витрачаються кошти з держбюджету, якщо

– Замість того, щоб запобігати корупції в межах держави, перейшли в наступ на громадських активістів, які взагалі-то допомагають євроінтеграції та допомагають боротьбі з корупцією в межах держави. Самі вони не мають можливості здійснювати корупційні злочини, оскільки не мають доступу до бюджетних коштів, – каже Юлія Кириченко. – Це е-декларування пов'язане з нашими податками та можливістю контролювати людей, які отримують фіксовані суми. Якщо їхні статки не відповідатимуть доходам, тоді виникає питання, що це була корупція. До чого тут громадські активісти?

Прихильники змін до Закону «Про електронне декларування» пояснюють, що вони цілком відпо-

такі є. У змін до українського законодавства незрозуміла мета, бо організації щорічно подають до податкової звіт про неприбутковість, аби прозвітувати про звільненій від оподаткування дохід.

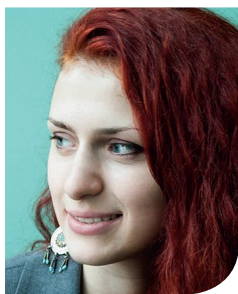
Навіщо тоді прийняли зміни до Закону?

Юлія Кириченко, експертка Центру політико-правових реформ та Реанімаційного Пакета Реформ, каже, що під закон почали підпадати люди, які не мають жодного стосунку до боротьби з корупцією.

відають євроінтеграційному курсу України. Але це ніяк не корелюється з реакцією європейських органів. Депутати Європарламенту тепер вимагають від української влади, Президента, Прем'єр-міністра і Голови Парламенту скасувати поправки до Закону «Про електронне декларування», які зобов'язують громадських активістів декларувати свої доходи і видатки на рівні з ними ж самими – Президентом, Прем'єром, Головою Парламенту, суддями, прокурорами та іншими посадовцями.

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО. Як самим заробити на громадські ініціативи?

Якось американець Блейк Майкоскі подорожував Аргентиною і звернув увагу, що багато дітей не ходять до школи. Причина була банальною – батьки дітей були настільки бідними, що не могли купити їм взуття. Тоді він вирішив започаткувати бізнес із соціальною ідеєю: «shoes for a better tomorrow». Блейк став виготовляти парусинові тапки альпаргати, і продавши одну пару взуття, другу дарував дитині, яка цього потребувала.

Христина Морозова,
журналістка
«Громадянського суспільства»

Перші 250 пар TOMS Майкоскі виготовив у гаражі місцевого майстра та привіз до США у трьох речових мішках. У липні 2013 року компанія передала 10 мільйонів пар взуття дітям із 60 країн світу. Майбутнім соціальним підприємцям Блейк дає таку пораду: знайдіть власну «історію», яка б розповіла про те, ким ви насправді є і якою є ваша місія. А як починали українські соціальні підприємці? Ми поговорили з 5 представниками різних сфер бізнесу.

Соціальне підприємство «Міті»

Зареєстровано 2016 року, продає засоби гігієни і догляду власного виробництва: мило, тверді шампуні, бальзами для губ, скраби для обличчя і тіла. На підприємстві працюють жінки з особливими потребами: внутрішньо переміщені особи, ті, хто перебуває в складних життєвих обставинах або живуть із ВІЛ/СНІД. Робота дає їм можливість стабілізувати життя та покращити матеріальний стан їхніх

родин. Усі надходження з продажу товарів розподіляються лише на оплату праці, розвиток самого підприємства, а також частку прибутків використовують на соціальні ініціативи (літнє оздоровлення дітей з особливими потребами, придбання УЗД-апарата для гінекологічного відділення центру СНІДу).

У серпні 2016 р. Лада Булах побачила соціально відповідальні бізнеси у Вашингтоні (США). Ідея настільки захопила її, що вже за місяць Лада зареєструвала ФОП і з жовтня брала участь у ярмарках в київських торгових центрах.

– Я маю мотивацію: мені потрібні гроші, щоб надавати допомогу тим, кому я хочу, а не тим, кого замовляють великі міжнародні донорські фонди.

Перші капітальні інвестиції, 50 тисяч гривень, Лада вклала сама, з власного гаманця. Компанія досі оперує лише заробленими грошима, оберти поки невеликі – 35-45 тисяч на місяць. Але поступово бізнес стає рентабельним.

– Якщо говорити про труднощі, перші труднощі перейшли в другі, а потім в треті... Це постійний виклик. Я не маю ні вихідних, ні свят. Працюю допізна, але мене це дуже захоплює, я людина азартна, тому спрацьовує якийсь спортивний інтерес. Паралельно навчаюся в Міжнародному інституті менеджменту,

центрі економічного зростання та інновацій «Ernst & Young». Але наразі стоїть завдання масштабуватися: адже з'являються нові точки збуту в інших магазинах, в інших містах. А для цього потрібно автоматизувати процеси виробництва і використовувати набагато більше сировини. Потрібно більше коштів.

Лада розповідає, що у словосполученні «соціальне підприємство» головний акцент потрібно робити саме на підприємстві. Для покупців соціальні ситуації можуть бути другорядними, якщо порівнювати з якістю та ціною вашого продукту чи послуги. Ніколи не варто пропонувати неякісний товар в обгортці благодійності. Перед тим, як починати стартап, вивчіть на 100 % вашого потенційного покупця. Може виявитися, що продукт, який ви хочете продавати, не такий потрібний і актуальний, як здавалося. Ваша пропозиція може не відповідати реальним очікуванням і бажанням покупця. Ринку варто вивчати чесно, не роблячи знижку на те, що у вас соціальний бізнес – це не дасть жодних пільг.

– Шукайте собі команду! Ви можете бути супертрудоголіком, але навіть в малому бізнесі вам не вжити, якщо візьмете на себе повну відповідальність за всі процеси. У нас працює троє людей на зарплатах, а я досі на громадських засадах.

Я вважаю, що краще найняти більше фахових людей на підприємство, а я можу зачекати. Також у нас є двоє волонтерів, це дуже круто залучити когось pro bono, якщо є можливість. Щомісяця ми виділяємо до 3 000 гривень на допомогу. Щойно перекинула гроші жінці, у якої чоловік у 33 роки помер від онкології, вона лишилася з трьома маленькими синами. Усі наші соціальні ініціативи ви можете знайти на нашому сайті: myti.com.ua.

Urban Space 500

Громадський ресторан «Urban Space 500» – це соціальне підприємство, фонд для міських проектів, спільнота соціальних інвесторів та інвесторок, що об'єднує 500 активних людей навколо розвитку міста. «Urban Space 500» – це простір на перетині різних міських середовищ: платформа для презентацій ідей та їх реалізацій, місце зустрічі соціально активних громадян та громадян із вільним майданчиком для міських заходів та прозорою радіостудією «Urban Space Radio», яка фахово розповідатиме про урбаністичні та суспільні проекти. Прибу-

ток ресторану спрямовується на некомерційні громадські проекти для Києва, які обирає на демократичних засадах спільнота співзасновників та співзасновниць ресторану.

Усе почалося з того, що платформа «Тепле Місто» відкрила «Urban

Space 100» в Івано-Франківську. 100 людей скинулись по 1000 доларів та відкрили ресторан, прибуток якого розподіляється на проекти для міста. «Тепле місто» отримало більше 200 запитів на відтворення цієї моделі, і стало зрозуміло: проект є дуже важливим, як для локальної, так і для національної й міжнародної спільнот. Учасники громадської організації «Інша Освіта» – сьогоднішні менеджери проекту «Urban Space 500» в Києві, спостерігали за розвитком проекту в Івано-Франківську від самого початку. Ольга Дятел – учасниця менеджерської команди в Києві, у 2014 році стала співзасновницею

Перші етапи проекту (робочі візити, розробку моделі проекту, підготовку запуску проекту) було профінансовано за рахунок власних коштів ГО «Інша Освіта» та платформи «Тепле Місто». Півроку підготовку проекту покривали за рахунок коштів організацій. На цьому, а також наступних етапах джерела фінансування та розподіл бюджету такий: ГО «Інша Освіта» як менеджер проекту та кампанії з набору співзасновниць та співзасновників з загального бюджету (500 000 доларів) отримує 10 000 на покриття витрат. Після запуску ресторану менеджмент комуніка-

будуть йти на діяльність організації та підтримку розвитку поточних та нових проектів.

– Ідея Urban Space – це про довіру, об'єднання великої кількості гравців. Тому робота з вибудовуванням довіри, врахуванням різних думок – це одночасно складність і важливий вплив цього проекту на спільноту. Ми дуже часто пояснюємо, чому ми називаємо інвестиціями те, що не приносить потім фінансового доходу інвесторам. У нашому випадку інвестиції працюють для створення сталого бізнесу, який в майбутньому постійно буде генерувати фінансовий результат для соціального впливу на місто.

За словами засновників, найголовніше – вірити в ідею та насолоджуватись процесом її втілення. Гарні втілені ідеї мають за собою багато годин роботи людей, які переживають особливий шлях та багато складнощів. Хто знає, що в житті може бути цікавішим. Детальніше про проект: www.urbanspace500.com.ua

«Urban Space 100», що дало розуміння того, які саме особливості має цей проект, особливості формування спільноти соціальних інвесторів.

– Трошки більше року назад ми вперше почали говорити з платформою «Тепле Місто» про спільну роботу і відкриття ресторану в іншому місті за моделлю соціальної франшизи. Для ГО «Інша Освіта» пріоритетним на той момент був Краматорськ, але вирішили спільно почати саме з Києва, де наразі проходить перевірку модель першої в Україні соціальної франшизи. То ж уже минулого літа ми почали перші робочі зустрічі, поїздки та домовленості про співпрацю, активну роботу над моделлю соціальної франшизи.

ції між співзасновниками та співзасновницями, а також грантової програми буде здійснюватись зі згенерованого прибутку або за рахунок додаткового фандрейзингу. Управлінська бізнес-кампанія DRUZI, яка бере на себе відповідальність за бізнес-складову та прибуткову діяльність ресторану, отримує 20 % з прибутку ресторану. Платформа «Тепле Місто» як партнер та автор проекту за моделлю соціального франчайзингу отримує 5 % від стартового бюджету як початковий платіж (25 000 доларів) та 3 % роялті в майбутньому, коли запуститься діяльність ресторану (2 % з трьох буде йти на розвиток Urban Space Radio). Фінанси, які отримує «Тепле Місто»,

Горіховий дім/Walnut House

Соціальне підприємство, яка керується місією надання смачного і якісного харчування та пропонує послуги кейтерингу, пекарні, їдальні (доставка обідів у офіс). «Горіховий дім» заснований у 2012 році як пекарня у Львові – соціальне підприємство, котре фінансує центр для жінок, що опинилися у кризових ситуаціях. У 2016 році, завдяки програмі WNISEF, компанія отримала кредит на розвиток нового напрямку – кейтерингу. Це дозволяє надавати високу якість послуг та одночасно підтримувати і розширювати соціальну складову – допомагати жінкам, які потрапили у складні життєві обставини, скеровувати частину прибутку на фінансування жіночого центру та інших соціальних послуг.

Усе почалося у вересні 2010 року зі створення Центру інтегральної опіки для жінок, які опинилися у кризовій ситуації, у Львові на вулиці Старознесенській, 58. Такий жіночий

центр став першим і залишається єдиним на Заході України. За 6 років діяльності клієнтками центру стали близько 90 жінок, 80 % з яких успішно пройшли програму інтеграції і повернулася до звичних, а не кризових умов життя. У 2012 році, щоб утримувати центр, було засновано соціальне підприємство «Горіховий дім», отриманий прибуток якого покривав операційні витрати закладу. У листопаді 2016 р. центр тимчасово припинив свою діяльність, оскільки орендоване приміщення продали. 1 грудня Львівська міська рада надала в оренду будинок на вулиці Личаківській, 90 благодійній організації «Фонд Горіховий дім». У 2017 р. відбулося заплановане відкриття нового жіночого центру «Горіховий дім», щоб до настання зими жінки отримали тут тимчасове житло і необхідну допомогу. Зараз команда проекту активно збирає кошти на відновлення жіночого центру, і будуть дуже вдячні за допомогу: <https://home.walnut.house/>

Центр був заснований на грантові кошти, які за два роки закінчилися. Засновник центру Юрій Лопатинський постав перед вибором – знову подавати проект на грант, чи іти з проханням по допомогу до місцевого бізнесу. Обидва варіанти були можливими, але не могли забезпечити стабільного фінансового становища для центру. У Юрія було хобі – пекти печиво, тому він вирішив спробувати пекти печиво з жінками і продавати його у місцеві кафе/ресторани як комплімент до кави. Так почалася історія пекарні «Горіховий дім». За

гроші, виручені від продажу печива, центр міг працювати далі.

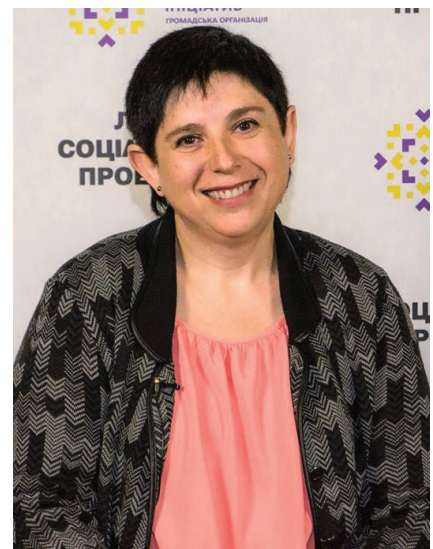
Юрій Лопатинський не мав спеціальної бізнес-освіти, тому власну справу почав на ентузіазмі, з великим бажанням забезпечити фінансову стабільність центру для жінок. Вчилися на власних помилках: рецепти для печива перекладали зі старих німецьких кулінарних книг, пробували їх адаптувати до українського ринку, вчилися як продавати печиво, як іти до потенційного покупця, яку упаковку/назву краще обрати... Поштовою чи б пак другим диханням для бізнес-складової «Горіхового дому» стало навчання Юрія на програмі КЕМВА Львівської бізнес-школи УКУ (LvBS). Тепер «Горіховий дім» нарощує свої виробничі потужності, а завдяки кредиту від WNISEF для соціального підприємств відкрив новий напрям – кейтеринг.

– Ми у «Горіховому домі» віримо, що бідність можна подолати, використовуючи інструменти соціального підприємництва, а ще ми віримо, що саме за соціальним підприємництвом майбутнє. Своєю роботою ми можемо забезпечити стабільне існування центру для жінок, які перебувають у кризі. На стіні ідальні, де сьогодні працює «Горіховий дім», ми розмістили дві цитати – митрополита Андрея Шептицького та Блаженнішого Любомира Гузара. «Помагайте убожшому не лиш з дня на день, але як можете, так поможіть, щоби він міг з біді двигнути ся та стати на своїх власних ногах. Давайте убожшому спосібність до заробку, – научіть его, покажіть му, як би він сам міг свою долю поправити», – митрополит Андрей Шептицький. «Лише працею здобудемо те, про що мріємо», – Блаженніший Любомир (Гузар). Ці слова є нашими кредо, якими ми живемо і надіхаємося щодня. Кожен з нас може щось змінити, кожен з нас може допомогти тому, хто потребує. Тому не бійтеся допомагати, працювати, ставати кращими.

Ліки Контроль

Проект «Ліки Контроль» – актуальна база зареєстрованих в Україні лікарських засобів з інструкціями до них. Компанія займається пошуком аналогів за активною речовиною, за основними властивостями, країною-виробником тощо на основі державних даних. Містить усі зареєстровані в Україні лікарські засоби з інструкціями до них, проводить моніторинг нормативних документів та оновлення бази даних двічі на добу.

Ідея реалізувати соціально-значущий IT-проект виникла у Наталії Гуран після Майдану. Після придбання неякісних ліків вона придумала проект, який допоміг би відрізнити справжні ліки від підробок. Наталя розповідає, що в Україні жахлива статистика щодо смертності від різних хвороб, які у світі давно й ефективно виліковують. Мета організації – покращити статистику одужання малих і великих українців. Адже за кожним відсотком, кожною долею відсотку стоїть життя цілком реальної людини. У результаті після власного досвіду дорогих рецептів на лікування, при тому, що на ринку є набагато дешевші якісні аналоги, було вирішено додати в програму пошук аналогів ліків. І тоді кожна людина, незалежно від статків, довіри до виробника ліків матиме змогу підібрати і узгодити з лікарем

оптимальну схему лікування.

– Ми порадилися з друзями-айтішниками і вирішили не вкладати в проект гроші, натомість інвестувати свій час. Довелось суттєво скоротити комерційні проекти і виділити час для «Ліки Контроль». У проект інвестовано біля \$ 2 500 (хостинг, доменне ім'я, оренда хмари, ліцензії розробників) та більш ніж 2 000 годин розробки. На сьогодні ми пройшли випробування – «чи цікава ідея користувачам» – і тепер ми маємо майже 50 тисяч користувачів додатку, тому хочемо розширитися. До кінця року плануємо залучити фінансування для оренди більш потужної хмари та розширення функцій додатку.

Наталя говорить, що найбільша складність – працювати безкоштовно, не маючи впевненості в кінцевому результаті, і не втратити мотивацію. Адже, коли створюєш проект, невідомо напевно, чи він взагалі буде цікавий людям, крім тих друзів-знайомих, кого опитали на початку. Але дуже допомогло планування і щотижневий аналіз виконаних завдань. Коли нехай навіть мікро-кроками, але рухаєшся вперед, є впевненість дійти. Як у навігаторі: «до місця призначення залишилось 10 кілометрів». Без плану можна опустити руки, стоячи за крок від мети.

– Економте гроші, не намагайтесь створити ідеальний продукт з першої спроби. Якщо проблема «зачепила» користувача, він готовий багато пробачити і почекати, поки ви виправите помилки і «наведете красу». Думаю, дефіцит бюджету на початку проекту – це добре, бо дозволяє не набити великих і «дорогих» помилок.

Наталя Гуран радить вивчати проблематику проекту, бо найімовірніше, що на початку ви врахуєте далеко не все. Продовжуйте вивчати та аналізувати поведінку своєї аудиторії. Створюйте проект тільки якщо проблема болить вам особисто, або вашим близьким, найперший тест – чи користуюсь я сам своїм продуктом, чи користуватимусь

ним через місяць, півроку, рік. Щоб не сталося, намагайтесь віднайти порозуміння в команді. Цінуйте людей, які пішли за вашою ідеєю, коли вона ще була навіть не на папері.

Дізнатися про проект: likicontrol.com.ua

Impact Hub Odessa

«Impact Hub Odessa» – центр соціальних ініціатив і креативний простір у центрі Одеси. Життя одеського хабу розпочалося 1 вересня 2013 року з масштабної конференції «Social Camp Ukraine», першої в Україні великої події для об'єднання соціальних інноваторів, бізнесу і влади. «Impact Hub Odessa» входить до глобальної спільноти, яка складається більш ніж із 60 відділень по всьому світу. Надає майданчик для роботи, проводить відкриті освітні події, супроводжує соціальні проекти від ідеї до реалізації.

– Спочатку відкрився перший коворкінговий простір, який був орієнтований на наявні в Одесі ініціативи бізнес-спільноти та освітні курси. Навколо цього місця об'єдналися різні активні організації та особистості, організатори подали заявку на отримання можливості вступити в глобальну мережу «Impact Hub». Спершу «Impact Hub Odessa» розвивався винятково за рахунок приватних інвестицій, з часом у нас з'явилися комерційні послуги, які дозволили вийти на беззбитковість приміщення. Фінансування

нашої соціальної діяльності залучається за допомогою участі у міжнародних програмах, які відповідають цінностям та місії нашої спільноти, – розповідає Віра Грузова, фахівчиня зв'язків з громадськістю хабу.

Першим викликом для «третього місця» було зрозуміти, якою є його цільова аудиторія. Центр соціальних інновацій «Impact Hub Odessa» постійно експериментує у пошуках найкращих, найефективніших форм роботи з різними соціальними верствами та професійними спільнотами. Є багато параметрів, які необхідно враховувати, щоб досягти бажаного рівня залученості місцевих активістів, бізнесу, креативної молоді, наприклад – ціна квитків, час проведення заходів, тривалість заходу, наповнення кава-брейків, наявність додаткового обладнання.

Їхні показники ефективності – це не прибуток та не рівень маркетингового охоплення, як це відбувається у бізнесі. Команда «Impact Hub» дивиться на результат консультацій, освітніх програм, партнерства та намагається бути відкритими для співпраці з різними спільнотами та враховувати їхні потреби.

– Наші комерційні послуги відповідають ринковим стандартам, це важливо, щоб твоїми послугами користувались не тому, що ти соціальний, а тому, що ти відповідаєш вимогам до підрядника, – ділиться досвідом Віра Грузова.

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЗМІНЮЄ КРАЇНУ ЗСЕРЕДИНИ

Артем Шевченко,
журналіст
«Громадянського
суспільства»

З кожним роком в Україні збільшується кількість соціальних ініціатив, сервіси яких орієнтовані на ті чи інші верстви населення. Попри кризу, концепт українського громадянського суспільства постійно генерує багатогранну різноманітність складників і знаходить точки їх співпадіння. Як наслідок, виникають усе нові й нові соці-

ально-орієнтовані конструкти, які впорядковують соціальну систему й трансформують суспільство. Не замінюючи функції держави та продукуючи креативні рішення, невеликі проекти реформують країну зсередини. Розглянемо декілька актуальних прикладів дієвих конструктивів, які змінюють наше сьогодення.

Проект «Community policing».

Заснування: 2015 рік.

Спрямованість: удосконалення процесу комунікації між поліцейськими, школярами та їхніми батьками.

Унікальність: поліція цікавиться думкою громади щодо проблем безпеки та порядку і, виходячи з її потреб, здійснює свою правоохоронну функцію.

Опис: проект «Community policing» від громадської організації «Експертний центр з прав людини» пропонує новий для українців підхід в роботі патрульної поліції. Передбачається, що місцеву поліцію населення розглядає як організацію, в основі діяльності якої є філософія спільної відповідальності та безпеки. Це запозичений досвід полісменів Великої Британії, за принципом якого альтернативою застосуванню сили є попередження та запобігання злочинам. Зокрема, регулярне патрулювання. Відповідні майданчики для комунікації й спільного обговорення проблем безпеки – ще не представлені в регіонах. Наразі концепція «офісу безпеки громади» діє лише на рівні столиці.

Уляна Шадська, проект «Community policing» громадської організації «Експертний центр з прав людини»: «Дослідження багатьох країн показали, що саме активізація громад, посилення комунікації між населенням та правоохоронними органами надасть можливість ефективно формувати та впливати на політику безпеки, як на національному, так і на локальному рівнях. Отже, якщо на місцях буде працювати «Community policing», це сприятиме тому, що населення відчуватиме себе у безпеці за місцем проживання. Побудова партнерства між поліцією і суспільством є складним і багатоступеневим процесом, який потрібно розглядати комплексно і глобально. Ми проводили

дослідження, з'ясували думку населення, спілкувалися з поліцейськими на місцях та представниками місцевої влади, і за результатами сформулювали деякі очікування кожної зі сторін щодо налагодження взаємовідносин між ними».

Цей проект реалізується спільно з громадською організацією «DreamKyiv», яка спрямована на допомогу проектам, що роблять Київ комфортним і зручним для мешканців.

«DreamKyiv» акцентує увагу на підтримці інших ініціатив та проектів, які мають за мету підвищити рівень ефективної комунікації мешканців столиці та підвищити їхній рівень комфорту.

Анастасія Бagnій, проект «Взаємодія поліції та громади» громадської організації «DreamKyiv»: «Проект є нашим внеском в популяризацію та поширення в Україні практики community policing у відносинах між громадянами та поліцейськими. Наш проект складається з декількох ініціатив, основною з яких є онлайн-сервіс для зручної комунікації з поліцейськими. За допомогою цього сервісу громадяни можуть поставити поліції будь-які питання про суть/зміст/якість/результати їхньої роботи та отримати відповіді-роз'яснення зрозумілою, «живою», а не бюрократичною мовою. Сервіс не є аналогом служби 102 та призначений для вирішення неоперативних питань».

Громадська організація «Мотохелп».

Заснування: 2013 рік.

Спрямованість: допомога мотоциклістам, скутеристам та велосипедистам, які потрапили у дорожньо-транспортну пригоду.

Унікальність: пошук донорів крові для постраждалих у ДТП.

Опис: громадська організація «Мотохелп» організовує виїзди на місця ДТП у Києві та його околицях. У разі потреби – постраждалим надається невідкладна медична допомога, психологічна підтримка. Також на місці ДТП збирається первинна інформація, яка може стати в пригоді при розгляді справи у суді (фото/відеофіксація, пошук свідків). Також організація займається веденням статистики й аналізом ДТП за участі двоколісного транспорту; просвітницькою діяльністю щодо безпеки дорожнього руху. Крім того, на сайті «Мотохелп» постійно оновлюється інформація про викрадені транспортні засоби.

Дмитро Буренін, громадська організація «Мотохелп»: «Мотохелп» автономний і самодостатній у плані фінансування, наскільки це можливо. Організація живе за рахунок пожертв звичайних людей, здебільшо-

го це мотоциклісти; велосипедисти теж допомагають. Ми не розпечені грантами. Робимо багато роботи на місцях ДТП, і люди це бачать. Наші операційні витрати зведені до мінімуму. Але є і недолік – наприклад, закупівля обладнання для більш якісного проведення занять з надання долікарської допомоги – для нас дуже велика розкіш (один-два повних манекена, пов'язки для симуляції поранень, симуляція кровотеч, або закупівля радіостанцій і т.д.)... «Мотохелп» веде унікальну статистику аварійності двоколісних учасників дорожнього руху, але бракує співпраці з КМДА... Окрім того, нікому не потрібна логістика доставки донорської крові. У ряді лікарень немає своїх пунктів переливання крові (а там, де є, періодично закінчуються

запаси). Ми кілька разів виходили на МОЗ з пропозицією взяти на себе функції транспортування крові. Для цього у нас все є – мотоциклісти з великим досвідом водіння, шикарна, як для волонтерської організації, координація (телеграм, свій радіозв'язок, смс-розсилки). Холодильники ми могли б купити за свій рахунок – все-таки оперативність доставки крові може врятувати комусь життя, але ця ініціатива так само залишилася без уваги. З гордістю можемо сказати, що 5 осіб зі складу «Мотохелпу» були нагороджені державними нагородами та відзначені почесними відзнаками Червоного Хреста».

Проект «Всеукраїнська книга скарг «Карателі».

Заснування: 2016 рік.

Спрямованість: фіксація порушень прав громадян України та забезпечення реагування органів державної влади.

Унікальність: мобільний додаток є безкоштовним, є можливість швидко повідомити про правопорушення без виклику поліції.

Опис: проект «Карателі» від громадської організації «Фундація.101» пропонує пересічному українцю встановити додаток на мобільний телефон. Сервіс надає користувачеві можливість зафіксувати порушення його прав як громадянина України. Зокрема: вимагання хабара, хамство, продаж простроченого товару, куріння в закладах харчування, ями на дорогах та порушення благоустрою. На жаль, повідомити про порушення правил паркування наразі неможливо через внесення змін у законодавство. Також проект інформує, що проводить регулярний рейтинг органів влади та приватних структур, який оцінював би якість їхньої роботи.

Андрій Богданович, проект «Всеукраїнська книга скарг «Карателі» громадської організації «Фундація.101»: «Карателі» — це

безкоштовний мобільний додаток, за допомогою якого можна в кілька дотиків на смартфоні поскаржитися на майже всі правопорушення. Загалом, проект вирішує дві важливі проблеми – низька правова обізнаність громадян і небажання боротися за свої права. По суті, людині треба просто зафіксувати правопорушення, а далі наші юристи зроблять усе, щоб проблема була вирішена – напишуть звернення до органу влади, скаргу тощо... Ми розвиваємось, усе добре. Єдине, що потрібно – це фінансування для всього, що ми задумали».

Веб-сервіс «Розумне місто».

Заснування: 2015 рік.

Спрямованість: створення системи розумного управління містами та громадами.

Унікальність: сервіс має модуль «Донорство крові», який може допомогти й донору, й шукачеві донора.

Опис: «Розумне Місто» – всеукраїнська інтернет-платформа електронного врядування та електронної демократії для розбудови зрілих громад. Як зазначають організатори, веб-сервіс реалізує концепцію «Smart City» у сфері ІТ. Його створено за принципом мікросервісів, які підлаштовуються під конкретний населений пункт. Користувачеві сервісу доступна інформація про міс-

цевий бюджет, реєстр ліків, черги на житло, розшук поліції, стан ремонту доріг, дефекти ЖКГ та інше...

Євгенія Поремчук, громадська організація «Розумне Місто»: «Наш проект – це соціальна ініціатива, мета якої сприяти використанню найкращих практик для ефективної співпраці громадян та місцевих органів влади. Він працює понад 1,5 року, запроваджено 16 електронних сервісів, 89 міст-партнерів по всій Україні активно співпрацюють з нашою командою. Окрім електронних сервісів, ми консультуємо громади з питань, пов'язаних з інноваційними проектами, впровадженням інструментів е-демократії. Незважаючи на всі труднощі, ми продовжуємо допомагати містам досягати сталого розвитку, особливо після того, як 18 міст, зареєстрованих на платформі «Розумне

місто», потрапили у рейтинг прозорості, опублікований Transparency International».

***

Усі «мінуси» та «плюси» цих проектів ми дізнаємося з часом, якщо почнемо їх використовувати в своєму житті. На жаль, сьогодні поліція не завжди вчасно реагує на правопорушення, місцеві бюджети не для всіх є відкритими, а національного банку крові в країні просто немає. Проте саме ми можемо зробити їх кращими і більш дієвими.

ПАРК ДЛЯ ВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ

Нещодавно в урочищі «Наталка», що в Києві, відбулися помітні зміни: занедбану ділянку перетворили на сучасний парк. У ньому були відновлені доріжки, сходи, оглядові майданчики, побудована громадська вбиральня з обладнанням для догляду за немовлятами, а також альтанки та спортмайданчик. Газони поливаються автоматично водою прямо із Дніпра, центральна алея стала однією з найгарніших у місті. Але найбільший здобуток цього парку - не сама реконструкція, а спосіб, в який вона відбулась, та команда активістів, що сформувалась навколо нього.

Ольга Івкіна,
журналістка
«Громадянського
суспільства».

Лебеді з шин

Нещодавно в мережі висміяли конкурс на кращу клумбу, організований Печерською райдержадміністрацією. Справа в тому, що всі клумби-учасниці конкурсу були, на думку користувачів, непрофесійні та несучасні.

Коментарі в Фейсбучі у стилі «приберіть цей треш», можливо, змусили його авторів задуматись про підвищення планки для своїх робіт. Люди ясно сказали: ми більше не хочемо це бачити.

Вони хочуть, щоб міський простір був підпорядкований їхньому

комфорту, а не навпаки. Не для комфорту рослин, комунальних служб, можливості кудись подіти зайву шину чи десяток пляшок, і не для того, щоб чимось зайняти самотню бабусю з вашого під'їзду.

Чудовим прикладом, коли громада не тільки вимагає ставити свій інтерес вище чийось приватних інтересів, а й реалізовує його, є історія створення парку «Наталка» на Оболоні. Саме зусиллями громади занедбане урочище, якому загрожувала чергова «свічка», перетворилось на сучасну, комфортну зону відпочинку та гордість району.

«Ми хотіли створити парк мрії. Щоб кожна людина у парку могла відпочити, набратися сил, отримати заряд позитивних емоцій, зайнятися спортом, погуляти з дитиною, подихати свіжим повітрям, розвивати свої таланти або просто гуляти і радіти облагородженою і чистою природою.

«Наталка» відрізняється від інших парків тим, що це єдиний парк, яким повністю займалися люди. Так склалося, що парк привернув увагу професіоналів своєї справи і навколо нього об'єдналася найбільша команда волонтерів та паркових активістів. Це єдиний парк, який створений волонтерами спільними зусиллями людей, влади і бізнесу. Це – рекордсмен серед парків по залученню бюджетних грошей. По факту це перший парк європейського рівня, зроблений людьми для людей», – розповідає Ігор Шороп, керівник ГО «Парк Наталка».

Команда ГО «Парк Наталка» протягом року проводила опитування мешканців і гостей парку, яким вони хотіли бачити парк. На підставі цих досліджень архітектори команди створили концепцію парку.

Головними вимогами при проектуванні були:

- максимально зберегти автентичність, екологічність парку, додавши безпеку і комфорт;
- перша лінія від будинків має бути тихою;
- проектування в рамках чинного законодавства і з дотриманням будівельних норм.

Зараз завершується створення «проекту 7 га» – 11 серпня буде пре-

зентація в Оболонській РДА. Це – частина території, яку ще потрібно облаштувати: наступного року активісти планують вибороти фінансування на реконструкцію. Плани доволі амбітні: освітлення, доріжки, системи автоматичного поливу, дитячий майданчик, арт-простір навколо Кесону, майданчик для виходу собак, фонтани, лабіринт із кущів і великий безкоштовний літній кінотеатр.

Крім того, у команди парку в планах облаштувати острів, який приєднали до парку.

«Ми створили кращий парк у місті, тому ми вже зробили нереальне. Парк «Наталка» – такий, яким його захотіли побачити люди. Наша амбітна мрія – зробити 100 нових парків по всій Україні, ділитися досвідом з іншими командами та впливати на розвиток України загалом», – додає Ігор.

Коли міська влада не може задовольнити попит на комфорт у місті, це може зробити громада. А активісти парку «Наталка», облаштовуючи зону відпочинку для себе, мимоволі підняла планку для цілого міста.

Що далі?

Молода травичка тільки проростає на паркових газонах. Це – чудове тло для роздумів про те, яких змін ми хочемо ще: зручний міський транспорт, сортування сміття, велосипедні доріжки, площі без МАФів? Усе це можливо, і ми вже маємо приклад, як це працює.

ЕТАПИ РЕЄСТРАЦІЇ БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ

1 ПІДГОТУВАТИ СТАТУТ ФОНДУ

ст. 14
Закону України «Про благодійну
діяльність та благодійні організації»

п. 133.4
Податкового кодексу України
для отримання ознаки
неприбутковості

ОБОВ'ЯЗКОВІ ОРГАНИ
УПРАВЛІННЯ БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ:

Загальні збори
учасників

Виконавчий
орган

Наглядова
рада*

* Якщо фонд має до 10 учасників, то наглядова рада може не створюватись

2

ПРОВЕСТИ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ЗАСНОВНИКІВ

- від 1 особи

- від 18 років

- громадяни України, іноземці, особи
без громадянства

- фізичні та юридичні особи (крім
органів державної влади, органів
місцевого самоврядування, інших
юридичних осіб публічного права)

Якщо засновником є одна особа –
оформляється рішення, якщо дві
особи – протокол установчих зборів

3

ПІДГОТУВАТИ ПАКЕТ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ

1) заява про державну реєстрацію створення
юридичної особи

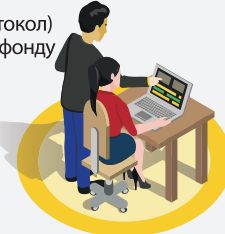

2) статут благодійного фонду (прошений,
пронумерований та підписаний засновниками
(учасниками) або уповноваженими ними особами)

3) рішення засновників (протокол)
про створення благодійного фонду

Заява про включення до Реєстру
неприбуткових установ та організацій
(Форма 1-РН відповідно до постанови
КМУ № 440 від 13.07.2016 року) -
за бажанням заявника

4

ПОДАТИ ДОКУМЕНТИ

Особисто або через представника: до місцевих
центрів надання адміністративних послуг,
нотаріуса, акредитованого суб'єкта

Поштою: до місцевих центрів надання
адміністративних послуг (із нотаріально
засвідченим підписом заявника на заяві про
державну реєстрацію)

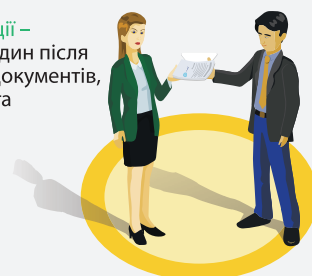
Он-лайн: за допомогою електронних сервісів
Мін'юсту (у розробці)

Адміністративний збір
за здійснення державної реєстрації
благодійного фонду – 0 грн.

Строк реєстрації –
протягом 24 годин після
надходження документів,
крім вихідних та
святкових днів

5

ОТРИМАТИ РІШЕННЯ

Зайти на сайт Єдиного державного реєстру
<https://usr.minjust.gov.ua> і за кодом доступу
отримати випуску та установчі документи
благодійного фонду.

При розгляді документів, поданих на реєстрацію,
може бути прийняте одне з таких рішень:

- ✓ про державну реєстрацію
- ⊖ про зупинення розгляду документів
- ⊗ про відмову в державній реєстрації

Виписка з Єдиного державного реєстру у паперовій
формі видається з проставленням підпису та печатки
державного реєстратора:

- за бажанням заявника
- у разі подання заяви про державну реєстрацію
у паперовій формі

Завантажити типовий статут благодійного фонду
можна на сайті Довідник громадського активіста
www.dovidnyk.org.ua

ЯК ЗАРЕЄСТРУВАТИ ГРОМАДСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ?

1 ПІДГОТУВАТИ СТАТУТ ОРГАНІЗАЦІЇ

ст. 11 Закону України
«Про громадські об'єднання»

ст. 133.4.
Податкового кодексу України
для отримання ознаки неприбутковості

Завантажити типовий
статут можна на порталі
«Довідник громадського
активіста»:

www.dovidnyk.org.ua

2 ПРОВЕСТИ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ЗАСНОВНИКІВ

Засновники:

- не менше 2 осіб
- громадяни України, іноземці, особи без громадянства
- від 18 років (для молодіжної та дитячої – від 14 років)

Під час зборів оформлюється протокол, яким затверджується:

- Статут
- Керівні органи
- Найменування
- Інші питання

Увага! Протягом 60 днів після установчих зборів потрібно подати документи до державного реєстратора

3 ПІДГОТУВАТИ ПАКЕТ ДОКУМЕНТІВ

1) статут організації прошитий, пронумерований та підписаний засновниками (учасниками) або уповноваженими ними особами);

2) заява про державну реєстрацію створення юридичної особи (Форма 1, Наказ Міністру № 3268/5 від 18.11.2016 р.);

3) відомості про керівні органи громадської організації;

4) протокол установчих зборів разом з реєстром учасників;

Заява про включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій (Форма 1-РН відповідно до постанови КМУ №440 від 13.07.2016 р.) - за бажанням заявника.

4 ПОДАТИ ДОКУМЕНТИ

Подати документи в:

- територіальні управління юстиції;
- місцеві центри надання адміністративних послуг;
- місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Особисто або
через представника

Поштою

Он-лайн

Отримати попередню експертизу змісту реєстраційних документів, що подаються для державної реєстрації громадського об'єднання зі статусом юридичної особи, можна на порталі Он-лайн будинку юстиції <https://online.minjust.gov.ua/>

УВАГА! За результатами подачі документів особа має отримати ОПИС наданих документів з інформацією про:

- дату подачі документів
- цифровий код доступу до результатів реєстрації

Вартість реєстрації:
0 грн

Термін реєстрації:
3 робочі дні

5 ОТРИМАТИ ВІДПОВІДЬ

Для того, щоб переглянути результати надання адміністративної послуги, отримати виписку та установчий документ організації, необхідно:

- зайти на сайт Єдиного державного реєстру (<https://usr.minjust.gov.ua/ua>)
- поставити відмітку в полі «Результат надання адміністративних послуг»
- у полі «Запит» ввести код доступу, вказаний в описі поданих документів
- пройти перевірку

При розгляді документів, поданих на реєстрацію, може бути прийняте одне з таких рішень:

- ✓ про державну реєстрацію;
- ⚠ про зупинення розгляду документів;
- ✗ про відмову в державній реєстрації.

Виписка з Єдиного державного реєстру у паперовій формі видається з проставленням підпису та печатки державного реєстратора у разі подання заяви про державну реєстрацію у паперовій формі і за бажанням заявника.